

Sud smatra da se predviđeni sporazum između Europske unije i Kanade o prijenosu podataka iz popisa imena putnika ne može sklopiti u trenutnom obliku

Iako su sustavni prijenos, čuvanje i korištenje svih podataka putnika u bitnom dopušteni, nekoliko odredbi prijedloga sporazuma ne ispunjava zahtjeve koji proizlaze iz temeljnih prava Unije

Europska unija i Kanada dogovorile su Sporazum o prijenosu i obradi podataka iz popisa imena putnika (Sporazum o PNR-u) koji je potpisan 2014. Nakon što je Vijeće Europske unije za njega zatražilo suglasnost Europskog parlamenta, potonji je odlučio pokrenuti postupak pred Sudom kako bi se utvrdilo je li predviđeni sporazum u skladu s pravom Unije, posebice s odredbama o poštovanju privatnog života i zaštiti osobnih podataka. Treba napomenuti da je ovo prvi put da se Sud mora izjasniti o usklađenosti prijedloga međunarodnog sporazuma s Poveljom EU-a o temeljnim pravima.

U danas iznesenom mišljenju Sud odgovara da se **Sporazum o PNR-u ne može sklopiti u trenutnom obliku zbog toga što nekoliko njegovih odredbi nije u skladu s temeljnim pravima koja priznaje Unija.**

Predviđenim sporazumom omogućava se sustavni i kontinuirani prijenos podataka iz PNR-a svih zrakoplovnih putnika kanadskom tijelu radi njihova korištenja i čuvanja te eventualnog daljnjeg prenošenja drugim tijelima ili trećim zemljama u svrhu borbe protiv terorizma i teških oblika prekograničnog kriminaliteta. U tom cilju predviđeni sporazum među ostalim uključuje odredbe o pohranjivanju podataka na pet godina, zahtjevima u pogledu sigurnosti i integriteta podataka iz PNR-a, bezodgodnom prikriivanju osjetljivih podataka, pravu na pristup podacima, na njihovo ispravljanje i brisanje te o mogućnosti podnošenja pravnih lijekova pred upravnim ili sudskim tijelima.

Općenito gledano, podaci iz PNR-a mogu među ostalim otkrivati cjelokupan plan putovanja, putne navike, odnose koji postoje između dviju ili više osoba, kao i informacije o financijskim prilikama zrakoplovnih putnika, njihovim prehrambenim navikama ili zdravstvenom stanju, ili čak pružati osjetljive informacije o tim putnicima. Nadalje, preneseni podaci iz PNR-a namijenjeni su provođenju sustavnih analiza prije dolaska putnika u Kanadu korištenjem automatizirane obrade temeljene na unaprijed definiranim modelima i kriterijima. Takve analize mogu pružiti dodatne informacije o privatnom životu putnika. Konačno, uzevši u obzir činjenicu da čuvanje podataka iz PNR-a može trajati i do pet godina, taj sporazum omogućava raspolaganje podacima o privatnom životu putnika tijekom prilično dugog razdoblja.

Sud stoga navodi da prijenos podataka iz PNR-a iz Unije u Kanadu i pravila iz predviđenog sporazuma o čuvanju podataka, njihovu korištenju i eventualnom daljnjem prenošenju kanadskim, europskim ili stranim javnim tijelima, predstavljaju **zadiranje u temeljno pravo na poštovanje privatnog života**. Isto tako, predviđeni sporazum predstavlja **zadiranje u temeljno pravo na zaštitu osobnih podataka**.

Sud nadalje razmatra mogu li ta zadiranja biti opravdana. U tom smislu ističe da su **predmetna zadiranja opravdana postizanjem cilja od općeg interesa** (jamčenje javne sigurnosti u okviru borbe protiv kaznenih djela terorizma i teških oblika prekograničnog kriminaliteta), pa su prijenos

podataka iz PNR-a u Kanadu i njihova naknadna obrada prikladni da bi se osiguralo postizanje tog cilja.

Što se tiče nužnosti zadiranja, Sud smatra da se nekoliko odredbi Sporazuma ne ograničava na ono što je krajnje nužno te da ne predviđa jasna i precizna pravila.

Konkretno, Sud navodi da su stranke Sporazuma prihvatile da se Kanadi mogu prenositi **osjetljivi podaci** (osjetljivi podaci uključuju sve informacije kojima se otkriva „rasno ili etničko podrijetlo, politička gledišta, vjerska ili filozofska uvjerenja, članstvo u sindikatima” ili informacije o „zdravlju ili spolnom životu osobe”). S obzirom na rizik od obrade koja bi bila u suprotnosti s načelom nediskriminacije, prijenos osjetljivih podataka Kanadi zahtijevao bi precizno i veoma čvrsto opravdanje koje se temelji na drugim razlozima osim zaštite javne sigurnosti od terorizma i teških oblika prekograničnog kriminaliteta. Međutim, u konkretnom slučaju takvo opravdanje ne postoji. Sud iz toga zaključuje da **odredbe Sporazuma o prijenosu osjetljivih podataka u Kanadu i njihovoj obradi i čuvanju nisu u skladu s temeljnim pravima.**

Sud osim toga smatra da predviđeni sporazum ne prelazi granice onog što je krajnje nužno time što omogućuje da se Kanadi prenose podaci iz PNR-a svih zrakoplovnih putnika. Naime, cilj je automatske analize podataka iz PNR-a identificirati opasnost za javnu sigurnost koju bi eventualno mogle predstavljati osobe koje nisu poznate nadležnim službama te koje bi zbog te opasnosti mogle biti podvrgnute detaljnoj graničnoj provjeri. Ta obrada podataka olakšava i ubrzava sigurnosne kontrole (posebice na granicama) koje se prema članku 13. Čikaške konvencije¹ primjenjuju na sve zrakoplovne putnike koji žele ući u Kanadu ili izaći iz te zemlje, pri čemu se ti putnici moraju pridržavati uvjeta za ulazak i izlazak propisanih važećim kanadskim pravom.

Iz istih razloga, sve dok se zrakoplovni putnici nalaze u Kanadi ili su na polasku iz te treće zemlje, potreban odnos između tih podataka i cilja zacrtanog tim sporazumom postoji, pa on ne prelazi granice onog što je krajnje nužno samo zbog činjenice da omogućava sustavno čuvanje i korištenje njihovim podacima iz PNR-a.

Međutim, kad je riječ o korištenju podataka iz PNR-a tijekom boravka zrakoplovnih putnika u Kanadi, Sud ističe da, s obzirom na to da je zrakoplovnim putnicima nakon provjere njihovih podataka iz PNR-a odobren ulazak na državno područje te treće zemlje, korištenje tim podacima tijekom njihova boravka u Kanadi mora se temeljiti na novim okolnostima koje opravdavaju to korištenje. To korištenje dakle zahtijeva, sukladno sudskoj praksi Suda, pravila koja predviđaju materijalne i procesne uvjete kojima se uređuje navedeno korištenje kako bi se, među ostalim, ti podaci zaštitili od rizika zlouporabe. Takva se pravila moraju temeljiti na objektivnim kriterijima za definiranje okolnosti i uvjeta pod kojima je kanadskim tijelima predviđenim tim sporazumom dopušteno koristiti ih. Kako bi se u praksi osiguralo puno poštovanje tih uvjeta, korištenje zadržanim podacima iz PNR-a zrakoplovnih putnika u Kanadi u načelu mora biti, osim u valjano opravdanim hitnim slučajevima, podvrgnuto prethodnom nadzoru suda ili neovisnog upravnog tijela, a odluka tog suda ili tijela mora biti donesena nakon obrazloženog zahtjeva nadležnih tijela podnesenog osobito u okviru postupaka sprečavanja, otkrivanja ili progona kaznenih djela.

Nakon odlaska zrakoplovnih putnika iz Kanade kontinuirano pohranjivanje podataka iz PNR-a svih zrakoplovnih putnika koje predviđeni sporazum omogućava ne ograničava se na ono što je krajnje nužno. Naime, kad je riječ o zrakoplovnim putnicima kod kojih rizik u pogledu terorizma ili teških oblika prekograničnog kriminaliteta nije bio utvrđen prilikom njihova dolaska u Kanadu te sve do njihova odlaska iz te zemlje, nije izgledno da, nakon što su otišli, postoji veza, makar i neizravna, između njihovih podataka iz PNR-a i cilja zacrtanog predviđenim sporazumom koja bi opravdavala čuvanje tih podataka. Naprotiv, pohranjivanje podataka iz PNR-a zrakoplovnih putnika kod kojih je utvrđeno postojanje objektivnih elementa iz kojih se može zaključiti da bi mogli, čak i nakon njihova odlaska iz Kanade, predstavljati rizik u kontekstu borbe protiv terorizma i teških oblika prekograničnog kriminaliteta, dopušteno je i izvan okvira njihova boravka u toj zemlji, čak i u

¹ Konvencija o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu, potpisana u Chicagu 7. prosinca 1944. (Zbirka međunarodnih ugovora Ujedinjenih naroda, svezak 15., br. 102)

trajanju od pet godina. Na korištenje podataka iz PNR-a onda se primjenjuju isti uvjeti kao i u slučaju korištenja podataka iz PNR-a tijekom boravka zrakoplovnih putnika u Kanadi.

Sud također smatra da **i druge odredbe predviđenog sporazuma nisu u skladu s temeljnim pravima, osim ako se on ne izmijeni kako bi se bolje pravno predvidjela i precizirala zadiranja**. Sud stoga smatra da bi Sporazum trebao:

- jasnije i preciznije odrediti pojedine podatke koji se prenose;
- predvidjeti da će modeli i kriteriji korišteni u okviru automatske obrade podataka iz PNR-a biti specifični i pouzdani te nediskriminirajući;
- predvidjeti da će korištene baze podataka biti ograničene samo na one kojima se Kanada koristi vezano uz borbu protiv terorizma i teških oblika prekograničnog kriminaliteta;
- predvidjeti da kanadska tijela podatke iz PNR-a mogu dostavljati javnim tijelima zemlje koja nije članica EU-a, samo ako postoji sporazum između Unije i te zemlje koji je istovjetan predviđenom sporazumu, ili ako postoji odluka Europske komisije o tom pitanju;
- predvidjeti pravo na pojedinačno obavještanje zrakoplovnih putnika u slučaju korištenja podataka iz PNR-a koji se na njih odnose, tijekom njihova boravka u Kanadi ili nakon njihova odlaska iz te zemlje, kao i u slučaju otkrivanja tih podataka drugim tijelima ili privatnim subjektima;
- jamčiti da nadzor pravila o zaštiti zrakoplovnih putnika vezano uz obradu njihovih podataka iz PNR-a osigurava neovisno nadzorno tijelo.

Budući da zadiranja iz predviđenog sporazuma nisu u svim slučajevima ograničena na ono što je krajnje nužno, i da stoga nisu u potpunosti opravdana, Sud zaključuje da se **predviđeni sporazum ne može sklopiti u trenutnom obliku**.

Naposljetku valja navesti da je Parlament također želio saznati trebaju li pravna osnova predviđenog sporazuma biti članci 82. i 87. UFEU-a (pravosudna suradnja u kaznenim stvarima i policijska suradnja) ili, pak, članak 16. UFEU-a (zaštita osobnih podataka). U tom pogledu Sud odgovara da se sporazum mora sklopiti temeljeći se istodobno na članku 16. i članku 87. UFEU-a. Naime, predviđeni sporazum nastoji ostvariti dva neodvojiva cilja jednake važnosti, odnosno, s jedne strane, cilj borbe protiv terorizma i teških oblika prekograničnog kriminaliteta – koji proizlazi iz članka 87. UFEU-a – i, s druge strane, cilj zaštite osobnih podataka – koji proizlazi iz članka 16. UFEU-a.

NAPOMENA: Država članica, Europski parlament, Vijeće ili Komisija mogu pribaviti mišljenje Suda o tome je li predviđeni sporazum u skladu s Ugovorima ili o nadležnosti za sklapanje toga sporazuma. Ako je mišljenje Suda negativno, predviđeni sporazum može stupiti na snagu samo ako se izmijeni ili ako se revidiraju Ugovori.

Neslužbeni dokument za medije koji ne obvezuje Sud.

[Cjelovit tekst](#) mišljenja objavljuje se na stranici CURIA na dan objave.

Osoba za kontakt: Iliana Paliova ☎ (+352) 4303 3708

Snimke s objave mišljenja nalaze se na "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106